

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.123/2024/7.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű

I.r. felperes címe

II.r. felperes II. rendű

I.r. felperes címe

A felperesek képviselője:

a Sipos Ügyvédi Iroda,

ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Hantos Ügyvédi Iroda,

ügyintéző: dr. Hantos Ádám ügyvéd

ügyvéd címe

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: az 55. szám alatt kijavított és kiegészített 8.P.21.028/2022/48. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél:

az I-II. rendű felperesek (51. szám alatt)

az alperes (49. és 50. szám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és

az I. rendű felperes javára az alperes marasztalásának a tőkeösszegét

- a sérelemdíj tekintetében 15.000.000 (tizenötmillió) forintról 18.000.000 (tizennyolcmillió) forintra,

- az élelemfeljavítás költségét 882.000 (nyolcszáznyolcvankétezer) forintról 1.056.000 (egymillió-ötvenhatezer) forintra, az alperes által ezen a jogcímen 2023. november 1. napjától fizetendő havi járadék összegét 18.000 (tizennyolcezer) forintról 30.000 (harmincezer) forintra felemeli azzal, hogy annak rendeltetése eltérő étkezéssel összefüggő többletköltség,

- a gondozási költség körében a 318.000 (háromszáztizennyolcezer) forintot 636.000 (hatszázharminchatezer) forintra, a 4.400.000 (négymillió-négyszázezer) forintot 6.102.000

(hatmillió-százkétezer) forintra, a havi járadék összegét 100.000 (százezer) forintról 168.000 (százhatvannyolcezer) forintra,

- a háztartási kisegítő költsége körében a 4.400.000 (négymillió-négyszázezer) forintot 6.440.000 (hatmillió-négyszáznegyvenezer) forintra, a havi járadékot 100.000 (százezer) forintról 180.000 (száznegyvenezer) forintra,

- a gyermekellátási költséget 2.160.000 (kétmillió-százhatvanezer) forintról 3.746.000 (hárommillió-hétszáznegyvenhatezer) forintra, a havi járadék összegét 60.000 (hatvanezer) forintról 164.000 (százhatvannégyezer) forintra felemeli, a járadék fizetésére az alperest 2036. október 31. napjáig kötelezi,

- a rehabilitációs költségek közül a 2.800.000 (kétmillió-nyolcszázezer) forintot 3.600.000 (hárommillió-hatszázézer) forintra, a havi járadékot 70.000 (hetvenezer) forintról 90.000 (kilencvenezer) forintra,

- az orvosi ellátási költségek közül a 2.014.000 (kétmillió-tizennégyezer) forintot 2.566.000 (kétmillió-ötszázhatvanhatezer) forintra felemeli, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek további 49.518.375 (negyvenkilencmillió-ötszáztizennyelcezer-háromszázhetvenöt) forint lejárt jövedelempótló járadékot, és annak 2021. szeptember 5. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatát, valamint 2023. november 1. napjától kezdődően véghatáridő nélkül minden hónap 5. napjáig előre esedékesen havi 1.980.735 (egymillió-kilencszáznyolcvanezer-hétszázharmincöt) forint jövedelempótló járadékot,

a II. rendű felperes javára az alperes marasztalásának a tőkeösszegét

- a sérelemdíj tekintetében 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintról 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forintra,

- a rehabilitációs költség körében 915.475 (kilencszázötvenöt-ezer-négyszázhetvenöt) forintról 1.830.950 (egymillió-nyolcszázharmincezer-kilencszázötven) forintra, az alperes által 2023. november 1. napjától fizetendő járadék összegét havi 20.000 (húszezer) forintról 41.600 (negyvenegyezer-hatszáz) forintra felemeli, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek további

- 230.000 (kétszázharmincezer) forint lejárt gyógyszerköltséget pótló járadékot, és annak 2021. december 22. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatát,

- lejárt háztartási kisegítő költségét pótló járadék címén 146.000 (száznegyvenhatezer) forintot és annak 2019. november 1-jétől, 812.000 (nyolcszázötvenkétezer) forintot és annak 2021. december 21. napjától a kifizetésig járó a késedelemmel érintett naptári félév első

napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatát, valamint 2023. november 1. napjától kezdődően véghatáridő nélkül minden hónap 5. napjáig előre esedékesen havi 6.000 (hatezer) forint gyógyszerköltséget pótló és havi 22.500 (huszonkétezer-ötszáz) forint háztartási kisegítő költségét pótló járadékot.

A felperesek által fizetendő kereseti illeték összegét 135.000 (százharmincötezer) forintra leszállítja. Mellőzi az alperes illeték fizetésére kötelezését, és megállapítja, hogy 1.365.000 (egymillió-háromszázhatvanötezer) forint kereseti illeték az állam terhén marad.

A felperesek által fizetendő szakértői költség összegét 41.631 (negyvenegyezer-hatszázharmincegy) forintra leszállítja, az alperes által fizetendő szakértői díj összegét pedig 420.932 (négy száz húsz ezer kilenc száz harminckét) forintra felemeli. A szakértői díj megfizetésére a felek a NAV illetékbevételei számlája helyett a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának a felhívására kötelesek.

Az alperes által a felpereseknek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.524.000 (egymillió-ötszázhuszonnégyezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint, a II. rendű felperesnek 15.240 (tizenötezer-kétszáznegyven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 275.000 (kétszázhetvenötezer) forint, a II. rendű felperest, hogy 200.000 (kétszázezer) forint fellebbezési illetéket e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára javára. Megállapítja, hogy további 3.194.800 (hárommillió-százkilencvennégyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes motorkerékpár utasaként, a II. rendű felperes az I. rendű felperest szállító motorkerékpár vezetőjeként szenvedett sérülést a 2019. július 8. napján országol területén bekövetkezett, nemzetol telephelyű gépjármű vezetője által okozott közlekedési balesetben. A felperesek – a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló az Európai Parlament és a Tanács 2007. július 11-i 864/2007/EK Rendelete (a továbbiakban: Róma II. Rendelet) 4. cikk (1) bekezdése, a 2009. évi LXII. törvény 28. §-a, 31. §-a, 3537. §-a, a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a) pontja, 2:52. §-a, 6:518-520. §-a, 6:522. §-a, 6:528. §-a alapján – az alperes rész-teljesítéseivel nem fedezett kárai és sérelemdíjuk megfizetése iránt indítottak pert az alperessel szemben.

[2] Az I. rendű felperes a végleges keresete szerint a peren kívül teljesített 12.000.000 forint elszámolását követően fennmaradt további 20.224.954 forint sérelemdíj és annak 2019. július 8-tól számított késedelmi kamata, 74.550 forint kórházi ingóság költsége és annak 2019. szeptember 27. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. július 18. és 2020. február 28. közötti időben felmerült gondozási többletköltségből az alperes részteljesítésének az elszámolását követően fennmaradt 636.000 forint és annak 2019. november 3. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. július 8. és 2020. február 28. közötti időben felmerült háztartási kisegítői költségből az alperes részteljesítésének az elszámolását követően fennmaradt 604.000 forint valamint gyógyászati segédeszköz költségből fennmaradt 610.922 forint és azok 2020. november 10. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. szeptember 30. és 2020. június 30. közötti időre számolt 862.000 forint rehabilitációs többletköltség és annak 2020. február 16. napjától számított késedelmi kamata, 731.000 forint orvosi ellátási költség és annak 2020. június 10. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. október 22. és 2023. október 31. közötti időszakra számolt 1.056.000 forint lejárt, eltérő étkezés költségét pótló járadék és annak 2021. október 27. napjától számított késedelmi kamata, a 2020. március 1. és 2023. október 31. közötti időszakban felmerült 6.102.000 forint gondozási költség és 8.980.000 forint háztartási kisegítői költség és azok 2022. január 1. napjától számított késedelmi kamata, a 2020. november 1. és 2023. október 31. közötti időre az alperes teljesítésének elszámolása után fennmaradt 3.746.000 forint gyermekellátási költség és annak 2022. május 1. napjától, 2019. július 18. és 2023. október 31. közötti időben az alperes rész-teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt 906.484 forint közlekedési és 935.484 forint kísérő többlet-költség és azok 2021. szeptember 9. napjától számított késedelmi kamata, a 2020. július 1. és 2023. október 31. közötti időszakban lejárt 1.430.000 forint gyógyszerköltség és annak 2021. április 1-jétől számított késedelmi kamata, a 2022. április 1. és 2023. október 31. között lejárt 190.000 forint gyógyászati segédeszköz költség és annak 2022. december 15. napjától számított késedelmi kamata, a 2020. július 1. és 2023. október 31. között lejárt 4.800.000 forint rehabilitációs költség és annak 2021. április 1. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. június 1. és 2023. október 31. közötti időben felmerült 2.566.000 forint orvosi ellátási költség és annak 2021. augusztus 15. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. július 8. és december 31. közötti időre havi 312.061 forinttal, a 2020. január 1. és szeptember 30. közötti időre havi 86.894 forinttal, a 2021. október 1. és 2023. október 31. közötti időre havi 1.980.735 forinttal számolt összesen 52.089.571 forint keresetvesztesség és annak 2021. szeptember 5. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata, a peren kívüli teljesített összegek után 301.590 forint késedelmi kamat, valamint 2023. november 1. napjától havi 885.100 forint - 30.000 forint eltérő étkezésből, 168.000 forint gondozásból, 250.000 forint háztartási kisegítő költségéből, 164.000 forint gyermekellátás költségéből, 37.100 forint közlekedési költségből, 30.000 forint kísérő költségből, 38.000 forint gyógyszerköltségből, 10.000 forint

gyógyászati segédeszköz költségéből, 120.000 forint rehabilitációs költségből és 38.000 forint orvosi ellátási többletköltségéből álló - költségpótló, valamint havi 1.980.735 forint jövedelempótló járadék – ezek közül a gyermekellátási járadék 2036. október 31. napjáig, valamennyi további járadék véghatáridő nélküli – megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[3] Az I. rendű felperes kérte továbbá – 2016. évi CXXX. törvény 172. § (3) bekezdése alapján – annak megállapítását, hogy az alperes az esetleges végtag elvesztésével összefüggésben, az őt ért személyi hátrányt a legteljesebb mértékben kiküszöbölő, ezáltal az eredeti állapothoz legjobban hasonlító helyzetet megteremtő, esztétikailag megfelelő és aktív életet biztosító, szilikonos borítással készített művégtag és tartozékai költségének, valamint az elhasználódást követően, élethosszig az újabb protézis beszerzésével járó költségnek a megfizetésére köteles.

[4] A II. rendű felperes a peren kívül teljesített 3.000.000 forint elszámolását követően fennmaradt további 3.215.286 forint sérelemdíj és annak 2019. július 8-tól számított késedelmi kamata, 24.450 forint kórházi ingóságköltsége és annak 2018. július 23. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. július 15. és november 15. közötti időben felmerült gondozási költségéből az alperes részteljesítésének az elszámolását követően fennmaradt 430.000 forint, 70.000 forint közlekedési és 70.000 forint kísérő többletköltség és azok 2019. szeptember 15. napjától számított késedelmi kamata, a 2019. július 15. és 2020. február 15. közötti időben felmerült háztartási kisegítői költségéből az alperes részteljesítésének az elszámolását követően fennmaradt 440.000 forint, 75.000 forint házkörüli és kerti kisegítő költsége, 97.714 forint gyógyszerköltség és 541.050 forint rehabilitációs többletköltség, valamint ezen összegek 2019. november 1. napjától számított késedelmi kamata, a 2020. február 16. és 2023. október 31. között felmerült 1.829.000 forint háztartási kisegítői költség, 533.143 forint házkörüli és kerti kisegítői költség, 230.000 forint gyógyszerköltség, és 1.830.950 forint rehabilitációs költség, valamint ezek 2021. december 22. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata, a peren kívül teljesített összegek után 56.296 forint késedelmi kamat, valamint 2023. november 1. napjától véghatáridő nélkül havi 112.600 forint – ebből 50.000 forint háztartási kisegítő költsége, 12.000 forint kerti és házkörüli kisegítőköltsége, 6.000 forint gyógyszerköltség és 41.600 forint rehabilitációs költség – költségpótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[5] Az alperes az ellenkérelmében a felperesek egyes kártérítés iránti követeléseinek a jogalapját, valamint az összecszerűséget vitatva a kereset elutasítását kérte. Az alperes szerint a felperesek peren kívüli térítést meghaladó perbeli követelései eltúlzottak és bizonyítatlanok. Arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes sérüléseinek a természete nem indokol tartósan eltérő étkezést egy átlagember számára is ajánlott rost-, és vitamindús étkezéshez képest. Az I. rendű felperes gondozásának 2019. augusztus 23-ig napi 6, ezt követően napi 4, majd 2020. március 1-jétől napi 2 óra időszükségletét elfogadta. Nem vitatta, hogy a otthonápolási cég1 árlistája 25 % mértékű árkorrekcióval alkalmazható, ennek megfelelően az I. rendű felperes gondozási többletköltségét 6 órában havi 279.000 forintot, 2 órában havi 108.000 forintot meghaladóan vitatta. Álláspontja szerint a II. rendű felperes háztartási kisegítésre 2020. február 16-át követően nem jogosult. A balesetet megelőző időszakra az I. rendű felperes esetében havi 45 óra, a II. rendű felperes esetében havi 17 óra háztartási munka figyelembevételét tartotta elfogadhatónak. Az alperes állította, hogy a II.

rendű felperes által végzett gyermekgondozás a terhére nem számolható el, ezért a fizetett babysitter mellett csupán a hozzátartozó által végzett havi 22 óra munka fele, azaz 11 óra számolható el a terhére. A közlekedési és a kísérő többletköltségét alapvetően a megtett utak bizonyítatlansága miatt vitatta. Az alperes állította, hogy az I. rendű felperes nem bizonyította, hogy a külföldi munkavégzés lehetőségét a balesettel összefüggő okból utasította vissza. Az alperes hivatkozott arra is, hogy a megállapítási kereset 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében meghatározott előfeltételei hiányoznak.

[6] Az elsőfokú bíróság – az 55. sorszámú végzéssel kijavított és kiegészített – ítéletével arra kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15.000.000 forint sérelemdíjat és annak 2019. július 18. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, kórházi ingóságok költsége címén 74.550 forintot és annak 2019. szeptember 27. napjától járó késedelmi kamatát, élelemfeljavítás költsége címén 882.000 forintot és annak 2021. október 27. napjától számított késedelmi kamatát, továbbá 2023. november 1. napjától a jövőre nézve havi 18.000 forintot, gondozás költsége címén 318.000 forintot és annak 2019. november 3. napjától járó késedelmi kamatát, a 2020. március 1. és 2023. október 31. napja közötti időre 4.400.000 forintot és annak 2022. január 1. napjától járó késedelmi kamatát, valamint a 2023. november 1. napjától a jövőre nézve véghatáridő nélkül havi 100.000 forintot, háztartási kisegítő költsége címén 302.000 forintot és annak 2020. november 10. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, a 2020. március 1. és 2021. október 31. napja közötti időszakra 4.400.000 forintot és annak 2022. január 1. napjától járó késedelmi kamatát, a jövőre nézve 2023. november 1. napjától havi 100.000 forintot, gyermekellátás költsége címén 2.160.000 forintot és annak 2022. május 1. napjától járó késedelmi kamatát, 2023. november 1. napjától a jövőre nézve havi 60.000 forint járadékot, közlekedési többletköltség címén 906.484 forintot és annak 2021. szeptember 9. napjától számított késedelmi kamatát, továbbá 2023. november 1. napjától a jövőre nézve havi 37.100 forint járadékot, kísérő költsége címén 935.484 forintot és annak 2021. szeptember 9. napjától számított késedelmi kamatát, továbbá 2023. november 1. napjától a jövőre nézve havi 30.000 forint járadékot, gyógyszer és kötszer költsége címén 1.430.000 forintot és annak 2021. április 1. napjától járó késedelmi kamatát, továbbá 2023. november 1. napjától véghatáridő nélkül havi 38.000 forint járadékot, gyógyászati segédeszköz költsége címén 610.922 forint és annak 2020. november 10. napjától számított késedelmi kamatát, 190.000 forintot és annak 2022. december 19. napjától számított késedelmi kamatát, továbbá 2023. november 1. napjától véghatáridő nélkül havi 10.000 forint járadékot, rehabilitációs költség címén 862.000 forintot és annak 2020. február 16. napjától járó késedelmi kamatát, a 2020. július 1. és 2023. október 30. között lejárt 2.800.000 forintot és annak 2021. április 1. napjától járó késedelmi kamatát, továbbá 2023. november 1. napjától véghatáridő nélkül havi 70.000 forint járadékot, orvosi ellátás költsége címén 101.000 forintot és annak 2020. június 10. napjától számított késedelmi kamatát, a 2019. június 1. és 2023. október 31. napja közötti időszakra 2.014.000 forintot és annak 2021. augusztus 15. napjától számított késedelmi kamatát, 2023. november 1. napjától a jövőre nézve 38.000 forint járadékot, keresetvesztés címén 2019. július 8. és 2020. szeptember 30. napja közötti időszakra 2.571.196 forintot és annak 2020. február 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, továbbá 301.590 forint késedelmi kamatot, a II. rendű felperesnek 1.500.000 forint sérelemdíjat és annak 2019. július 18. napjától a kifizetésig járó mindenkor késedelemmel érintett fél év első napján érvényes jegybanki alapkamattal érvényes késedelmi kamatát, kórházi ingóság költsége címén 24.450 forintot és annak 2018. július 23. napjától járó késedelmi kamatát, gondozás költsége címén 430.000 forintot és annak 2019. szeptember 15. napjától járó késedelmi kamatát, kerti és

házkörüli kisegítő költsége címén 75.000 forintot és annak 2019. november 1.napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát, 533.143 forintot és annak 2021. december 22. napjától járó késedelmi kamatát a jövőre nézve véghatáridő nélkül, 2023. november 1. napjától havi 12.000 forint járadékot, közlekedési többletköltség címén 70.000 forintot és annak 2019. szeptember 15. napjától járó késedelmi kamatát, kísérő költsége címén 70.000 forintot és annak 2019. szeptember 15. napjától számított késedelmi kamatát, gyógyszer és kötszer költség címén 2020. december 15. napjáig terjedő időszakra 97.714 forintot és annak 2019. november 1. napjától számított késedelmi kamatát, rehabilitációs költség címén 541.050 forintot és annak 2019. november 1. napjától járó késedelmi kamatát, 915.475 forintot és annak 2020. december 22. napjától járó késedelmi kamatát, 2023. november 1. napjától véghatáridő nélkül havi 20.000 forint járadékot, továbbá 56.296 forintot késedelmi kamat címén. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest 1.050.000 forint illeték és 323.794 forint szakértői díj, a felpereseket mint egyetemleges kötelezetteket 450.000 forint illeték és 138.769 forint szakértői díj utólagos megfizetésére kötelezte az állam felhívására a NAV illetékbe fizetési számlájára. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 700.000 forint perköltséget.

[7] Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperesek 2019. július 8. napján a II. rendű felperes által vezetett motorkerékpárral nemzeti telephelyű üzembentartó által üzemeltett gépjárművel ütköztek, és ebben a közlekedési balesetben megsérültek. A baleset során az I. rendű felperes a bal lábszár alsó részének harmadfokban nyílt törését, a bal láb sajkaesontjának, köbcsontjának és sarokcsontjának törését szenvedte el. Őt több alkalommal műtötték, 2019. július 8-án nekrektómiát végeztek, fixateur externet helyeztek fel, júliusban műtési körülmények között a seb elhalt részeit eltávolították, 2019 augusztusában bőrpótlást készítettek, 2019 decemberében a belboka törését csavaros oszteoszintézissel látták el, 2021. május 27-28. napján a felső ugróízületet elmerevítették. Az I. rendű felperes balesetből eredő munkaképesség csökkenése 50 % mértékű, az élete végéig rehabilitációra szorul.

[8] A II. rendű felperes a baleset során elszenvedett külboka törését karmos, lemezes oszteoszintézis felhelyezésével rögzítették. A baleseti eredetű munkaképesség csökkenése 10 %, 2009. október 1-től munkaképes. A felperesek közös gyermeke 2020. október 24-én született. Az I. rendű felperes korábbi magyarországi foglalkoztatása a COVID járvány miatt 2020. november 30. napjával közös megegyezéssel megszűnt, az állása átcsoportosításra került az I. rendű felperes munkáltatójának az anyavállalata, a cég2 külföldi székhelyére. Az I. rendű felperes a központ által 2020. szeptemberi kezdéssel felajánlott álláslehetőséget nem fogadta el.

[9] Az elsőfokú bíróság a perben lefolytatott orvosszakértői bizonyítás eredményeként megállapította, hogy az I. rendű felperes sérült bokaízületének funkciója nem volt megmenthető, ezért a bokaízületet elmerevítették, nem sikerült a bal láb nagy ujj feszítő ínjának a rekonstrukciója, az első ujj funkciója többszörös műtéttel sem volt helyreállítható, a lábszára megrövidült, ezért ellehetetlenült az I. rendű felperes járása. Ez az instabilitás visszahat mindkét alsó végtag egyébként ép nagyízületeire és idő előtti kopásos betegség fog kialakulni az I. rendű felperesnél más ízületekben is. Az I. rendű felperes a tömegközlekedés igénybe vételében akadályozott, gondozásra szorult előbb napi 6 órában, 2020. február végéig

4 órában, ezt követően 2 órában. Az I. rendű felperes a háztartási munkák közül csak ülve végezhető konyhai előkészítő munkákat tud végezni. A tartós utcai közlekedéséhez két könyökmankóra és gördülőtalpú lábbelire van szüksége.

[10] A II. rendű felperes számára a sok állással, járással, lépcsőzéssel járó munkák végzése nagy mértékben nehezített, nagyobb terheket hordani nem bír. Szakértőileg heti 2 alkalom úszás és 1 gyógytorna indokolt a számára. A bíróság megállapította, hogy a II. rendű felperest 2019. késő ősztől munkaképesnek nyilvánították, ami azt jelentette, hogy a sérülésének következményeivel már nem kellett szembesülnie. A 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban kifejtettek alapján a bíróság megállapította, hogy a pert megelőzően kifizetett 3.000.000 forint sérelemdíj mellett 1.500.000 forint további sérelemdíj és annak késedelmi kamata együtt alkalmas arra, hogy enyhülést nyújtson a II. rendű felperes sérelmeire. Értékelte, hogy a II. rendű felperes számára a baleset sokkhatásként jelentkezett és jelenleg is büntudatot generál benne. A II. rendű felperes a korábbi sportos életmódját csak megszorításokkal tudja folytatni. Fél évig volt a baleset követően fokozottan helyhez kötött, rehabilitációja azóta is szükségszerű. A baleset miatt pszichológus segítségét is igénybe vette, illetve veszi, szorong az átélt élmények hatása alatt. Sérülése a lába funkcióképességének javulása ellenére is maradandó.

[11] Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes háztartási kisegítő költségének megtérítésére vonatkozó igényét azzal az indoklással utasította el, hogy az az I. rendű felperes hasonló követelésén túl, a II. rendű felperes oldalán indokolt módon nem jelentkezhet, mert az a felperesek követeléseinek a burkolt többszörözését jelentené, továbbá nem lenne összhangban azzal a bírósági gyakorlattal sem, hogy a káreseményekben érintett házaspárok a hasonló igényeiket egyetemleges jogosultként terjeszthetik elő. A II. rendű felperes gyógyszerköltséget pótló járadék iránti igényét csupán 2020. február 15-ig találta alaposnak. Megállapította, hogy a szakvéleményből nem következik olyan orvosszakmai adat, amely a felperes járadékigényét a primer gyógyulási folyamatot követően megerősítené. Alkalmoszerű fájdalomcsillapítás lehet ugyan indokolt, de a szakvéleményből a rendszerességére vonatkozó igény nem olvasható ki.

[12] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II. rendű felperes rehabilitációs járadékigényének ténybeli alapja nem terjedhetett túl a heti egy-két alkalom úszás és gyógytorna foglalkozásokon. Ehhez mérten a 2020. február 16-tól előterjesztett igényét mérlegeléssel megfelelte. Hangsúlyozta, hogy a 2020. tavaszától jóváhagyott összeg a térítésköteles ellátáshoz való hozzáférés könnyítésére szolgál, nem érintve a társadalombiztosítás keretei között igényelhető gyógytorna, úszás, fizioterápiás kúrák adta ingyenes lehetőségeket. Utalt arra, hogy a II. rendű felperes 2019 októberétől munkaképessé vált, és ugyan elfogadhatónak tartotta, hogy a sérülését követő időszakban nagyobb igénye volt a rehabilitációra, azonban álláspontja szerint 2020 februárjától az indokolt mértéket csökkenteni kellett azért, hogy az igények partalanná ne váljanak. Értékelte azt is, hogy az 5/2004. (XI. 19.) EÜM rendelet által biztosított lehetőségek kihasználásának kérdését a rehabilitációs többletköltség iránti igényük érvényesítése során egyik felperes sem vonta a bizonyítás körébe.

[13] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes 2021. október 1. napjától érvényesített keresetvesztesség iránti keresetét teljes egészében elutasította. Kifejtette, hogy a felperes kártérítési követelése nem volt a Ptk. 6:528. § (1) bekezdése szerinti baleseti keresetvesztességként felfogható, hanem az általános kárforgalom szerinti elmaradt jövedelemnek felelt meg. Utalt arra, hogy az álláslehetőséget nem a leendő munkáltató, hanem az I. rendű felperes hárította el. Erre tekintettel a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az adott munkakört a sérülésére figyelemmel nem tudta volna külföldön ellátni. Értékelte, hogy az I. rendű felperes a saját mozgásszervi állapotát úgy ítélte meg, hogy 2020-ban terhességet vállalhat. Álláspontja szerint a felperes interpretálásával szemben a külföldi munkáltató csatolt nyilatkozata nem arról szólt, hogy a balesetből eredő egészségi állapota és a közeli műtétje a döntéshozatalában jelentős szempont, hanem csupán a felperes által mérlegelt körülmények egyike. Értékelte továbbá, hogy a keresetlevélben előadottak szerint a felperes csupán 2021. október 1-től állt volna ismét munkába, azt azonban nem bizonyította, hogy ez a leendő munkáltató részéről a 2020. szeptemberi azonnali munkakezdés szükségességéhez képest tolerálható lett volna. Mindezeket figyelembe véve a bíróság álláspontja szerint így az I. rendű felperes nem tudott egyértelmű okozati összefüggést felállítani a baleset ténye, következménye és a külföldi jövedelem elmaradása között.

[14] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes élelemfeljavítási költségét a baleset időpontjától kezdődően egységesen havi 18.000 forintban állapította meg. Álláspontja szerint az orvosi szakvélemény alátámasztotta, hogy az I. rendű felperes sérüléseinek hosszú távú gyógyulása és másodlagos kopásos folyamatok lassítása érdekében indokolt a tartós diéta. Ugyanakkor az I. rendű felperes sérüléseinek gyógyulásával az igény összegezésének mindenképpen csökkennie kell, tekintet nélkül az árak időközbeni növekedésekre is.

[15] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes gondozási költség és háztartási kisegítő költség megtérítése iránti keresetét is csak részben találta megalapozottnak. Álláspontja szerint a felperes nem bizonyított olyan tényeket, amelyek a mozgásszervi állapotában az önálló helyváltoztatása tekintetében bekövetkezett javulás ellenére indokolnák a gondozási költségének 120.000 forintról 168.000 forintra való emelését. Az elsőfokú bíróság ezért a követelések felét tartotta reálisnak, 2021. március 1. napjától pedig havi 100.000 forinttal számolt. Álláspontja szerint nem volt az alperes terhére értékelhető, hogy 2020-ban az I. rendű felperes várandós lett, ami a balesettől függetlenül megnövelte a személye körüli teendőket. A bíróság az EBH 2009.2041. számú határozatban és azzal összefüggésben a Kúria Pfv.III.21.832/2016/4. számú határozatban kifejtettektől, egyben a felperesek viszonyítási alapjától a Pp. 346. § (5) bekezdése szerint eltérve, a Pp. 279. § (3) bekezdésének megfelelően mérlegelt. Álláspontja szerint az ellátandó személy állapotának pontos leírására és a szükséges teendők részletezésére kiterjedő egyéniesített bizonyítás teremthet csak alapot a hasonló költségigények pontosan meghatározhatóságára. 2020. március 1. napjától a bíróság az I. rendű felperes háztartási kisegítő költségét pótló járadékát havi 100.000 forintban határozta meg. Álláspontja szerint a terhesség, majd a gyermek megszületése az I. rendű felperes sérüléseitől független körülmény, ezért az ebből eredő költségeknek csak az a hányada értékelhető az alperes terhére, amelyek esetében az I. rendű felperes a mozgáskorlátozottsága miatt szorul kisegítésre. A bíróság szerint az I. rendű felperes gondozási, háztartási- és ház körüli kisegítői költség, valamint gyermekellátási költség

megtérítés iránti követelésének a kereset szerinti mértékben való elfogadása ténylegesen azt jelentené, hogy mindhárom tevékenység elvégzése külső segítség által biztosított, holott az alperesnek csupán a kisegítés, nem pedig a tevékenységek egészének a mások általi végzéséből eredő költségeit kell megtérítenie. A gyermekellátás költségét pótló járadék összegét a bíróság a gyermek megszületésétől kezdődően havi 60.000 forintban határozta meg. Ügydöntőnek tekintette, hogy az I. rendű felperes a betegsége miatt milyen sűrűn vesz igénybe bébiszittert.

[16] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes közlekedési és kísérő többletköltségének a megtérítése iránti keresetét teljes egészében megalapozottnak találta. Álláspontja szerint a havi hozzávetőleg egyszeri tankolás árával egyező mértékű közlekedési, és a nagyságrendileg hasonló kísérői költség nem eltűzött ahhoz mértén, hogy az I. rendű felperes járása bicegő, sántító, a lába megrövidült, és nagyobb távon leginkább botot kell használnia, tömegközlekedést nem tud önállóan igénybe venni.

[17] Az elsőfokú bíróság a gyógytorna, úszás, manuálterápia és fizikoterápia költségére 2020. július 1. napjától mérlegeléssel havi 70.000 forint rehabilitáció költségét pótló járadékot állapított meg. A döntését azzal indokolta, hogy az I. rendű felperes részletesen nem bizonyította, hogy a társadalombiztosítás terhére milyen ellátásokban részesülhet.

[18] Az I. rendű felperes sérelemdíj iránti igényének elbírálása során az elsőfokú bíróság értékelte, hogy az I. rendű felperes munkaképesség csökkenése jelentős fokú, fiatal felnőtt korában vesztette el a zavartalan, akadálytalan, segédeszközök nélküli járásképeségét. A mérlegelés körébe vonta, hogy az I. rendű felperes lába megrövidült, a bokáját el kellett merevíteni. Bokasérülése más ízületek jövőbeli állapotát is befolyásolhatja. Sérülése alapvetően befolyásolja az I. rendű felperes életvitelét, annak következményeivel nem csak fizikailag, hanem lelkileg is meg kell küzdenie. Mindezeknek a nem vagyoni hátrányoknak a kompenzálása érdekében a korábban térített 12.000.000 forinton felül további 15.000.000 forint sérelemdíjat ítélt meg az I. rendű felperes számára.

[19] Az orvosi ellátások költségei közül az elsőfokú bíróság csak a pszichiátriai költségek, a CT vizsgálat és az ortopédiai ellátás költségét találta téríthetőnek, a szülés költségeit nem. A 2019. évtől kezdődően ugyancsak havi 38.000 forintot tartott elfogadhatónak a szükséges magánellátások költségeire. Álláspontja szerint a csatolt számlák humánegészségügyi szolgáltatásról, tanácsadásról szóltak, amelyekből az igénybe vett szolgáltatás és a baleset közötti okozati összefüggés fennállása nem következett egyértelműen.

[20] Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes művégtaggal való jövőbeli ellátása költségeinek a megállapítására irányuló kereseti kérelmet is alaptalannak találta. Kifejtette, hogy a kár bekövetkezése esetén a Pp. 172. §-ának szabályai szerint marasztalási kereset

terjeszthető elő. A perköltség viseléséről a felperesek 70% arányú pernyertességére figyelemmel rendelkezett.

[21] Az elsőfokú ítélet ellen mind a felperesek, mind az alperes fellebbezést terjesztettek elő, amelyben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérték.

[22] Az I. rendű felperes a fellebbezésében a sérelemdíja tőkeösszegének 20.224.954 forintra való felemelését, az orvosi ellátás, az eltérő étkezés, a gondozás, a háztartási kisegítő és a gyermekellátás költségét pótló járadékok tekintetében a keresete teljesítését, a lejárt rehabilitációs járadék 2.800.000 forint összegének 4.800.000 forintra, a havi járadék összegének 120.000 forintra való felemelését, továbbá elsődlegesen a keresetvesztés megtérítése iránti keresete teljesítését, másodlagosan az alperes további 42.090.618 forint lejárt járadék és annak 2021. szeptember 5. napjától számított késedelmi kamata, valamint 2023. november 1. napjától véghatáridő nélkül havi 1.683.625 forint járadék megfizetésére kötelezését kérte.

[23] A II. rendű felperes a fellebbezésében a sérelemdíja tőkeösszegének 3.215.286 forintra való felemelését, továbbá a háztartási kisegítő, a gyógyszer és rehabilitációs többletköltsége tekintetében az alperes keresete szerinti marasztalását kérte.

[24] Az I. rendű felperes sérelmezte, hogy a sérelemdíjának megállapítása során az elsőfokú bíróság nem értékelte kellőképpen, hogy 8 műtéten esett át, és az élete végéig állapotfenntartó rehabilitációs kezelésekre szorul. A gyermekét teljes körűen nem tudja ellátni, a házi munkákban és a saját maga körüli teendőkben is segítségre szorul, korábbi szabadidős és sportolási tevékenységei, kikapcsolódási lehetőségei beszűkültek. Maradványtünetei a párkapcsolatának teljes megélését is korlátozzák. Állapota amputációval fenyegetett volt, pszichés maradványállapota súlyos, annak kezelése céljából gyógyszeres terápiában részesült. A súlyos fokú munkaképesség csökkenését, illetve járásának nehezítettségét 30 évesen szenvedte el.

[25] A II. rendű felperes azt kifogásolta, hogy a sérelemdíj összegének a meghatározása során az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe kellően, hogy a balesettel a családi munkamegosztás irányába való drasztikus eltolódása miatt a mindennapjai felborultak, kikapcsolódási lehetőségei, szabadidős tevékenységei lecsökkentek. Jelenlegi munkakörét 10%-ban többlet-erőfeszítéssel képes csak ellátni, és esztétikai jellegű károsodást is elszenvedett. A baleseti maradványállapota miatt feladni kényszerült a motorozást is, ami a korábbi életének szerves része volt.

[26] Az I. rendű felperes hangsúlyozta, hogy az élelemfeljavítás költsége címén előterjesztett 54.000 forint összegű igényét az alperes ellenkérelmére figyelemmel teljesítettként számolta el. Erre tekintettel kizárólag az élelemfeljavítás mellett érvényesített

eltérő étkezésből eredő többletköltséget pótló járadék iránti követelését kellett elbírálni, amely nem a sérüléssel, hanem a maradványtünettel és az állapotromlás megelőzésével áll összefüggésben. A kiegészített orvosszakértői vélemény pedig alátámasztja, hogy a baleseti eredetű mozgásszegény életmódja miatt speciális táplálkozásra, alacsony kalóriatartalmú, rostban, fehérjében és vitaminokban gazdag, zsírszegény étrendre van szüksége.

[27] Az I. rendű felperes állította, hogy téves az elsőfokú bíróságnak a gondozási költségre vonatkozó az a megállapítása, hogy az önálló helyváltoztatást illetően az állapotjavulása az összepszerűség körében értékelendő, figyelemmel arra, hogy az orvosszakértő a csökkenő óraszámok meghatározása során azt már értékelte. Az I. rendű felperes állította továbbá, hogy a gondozása szempontjából a gyermekének a születése irreleváns, a gondozási igénye ugyanis kifejezetten az ő személyéhez kötődik, és a baleseti maradványállapotának a következménye. Kiemelte, hogy az alperes a otthonápolási cég1 árlistájának az alkalmazhatóságát kifejezetten nem vitatta. Az elsőfokú bíróságnak a Kúria joggyakorlatától való eltérése azért is indokolatlan, mert az orvosszakértő kifejezetten megjelölte a véleményében, hogy milyen tevékenységek tekintetében szorul gondozásra, és ezzel az egyéniesített bizonyítás az elsőfokú eljárás során megvalósult. Az I. rendű felperes hangsúlyozta, hogy a baleset óta érdemi háztartási munka elvégzésére nem képes. Köztudomású, köztapasztalati tény, hogy a gyermek születését követően több háztartási munka merül fel, a megnövekedett feladatokat azonban a baleseti maradványállapota miatt nem képes ellátni. Fenntartotta, hogy 2020. november 1. napjától a reá eső háztartási munkák időszükséglete havi 120 óra, amiből havi 100 órában szorul kiségetésre.

[28] Az elsőfokú bíróság háztartási kiségetítő többszörözésére vonatkozó álláspontját a II. rendű felperes arra figyelemmel tartotta tévesnek, hogy a balesetet megelőzően nem kizárólag az I. rendű felperessel közösen végzett háztartási munkákat. Egyedüli feladata volt a szemét levitele és a két kutya gondozása, sétáltatása. Hangsúlyozta, hogy az orvosszakértő szerint a baleset miatt a nehéz háztartási munkák elvégzésében jelenleg és a jövőben is akadályozott. Jelenleg havi 20 órában szorul kiségetítőre. Az összepszerűség tekintetében mindkét felperes hivatkozott a csatolt KSH háztartási munka elemzésére vonatkozó konferenciakötet a háztartás ellátására, vásárlásra vonatkozó átlagos perckimutatására. Álláspontjuk szerint a járadék összegének meghatározása során szükséges értékelni az elérhető piaci szolgáltatások árát is, és a 2.000 forint óradíjat az alperes nem vitatta. Azt is igazolták továbbá, hogy a szolgáltatások árai emelkedtek, ami indokolja 2023. január 1. napjától a járadék 2.500 forint óradíjjal való számolását.

[29] Az I. rendű felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen szűkítette le a békiszitter igénybevétele a gyermekellátás időtartamát. Hangsúlyozta, hogy az állással, járással járó, így a babakocsival történő sétálás, fürdetés ellátására csak korlátozottan képes, emelni pedig egyáltalán nem tud. A kiesett gyermekellátási munkája havi 70 óra, ami az orvosszakértői véleményben foglaltak alapján nem eltűlt. 2022. február 1. óta alkalmaz békiszittert, átlagosan heti 12 órában, havi 22 órában pedig a gyermek körüli feladatokat a II. rendű felperes, illetve az I. rendű felperes városli lakóhelyü édesanyja látja el. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság abban is tévedett, hogy a gondozása, a helyette végzett háztartási munkák és a gyermekfelügyelet egy ember által egyidőben elvégezhető.

[30] A II. rendű felperes az elsőfokú bíróság gyógyszerköltséget pótló járadékra vonatkozó döntését arra figyelemmel támadta, hogy a szakértő a fájdalomcsillapító tabletták, nem szteroid gyulladáscsökkentő krémek és porcépítő készítmények havi rendszerességű használatát igazolta a kiegészített véleményében. A csatolt gyógyszerári számlák, valamint az internetről legyűjtött gyógyszerárak pedig a havi 5.000 forint, 2023. január 1. napjától kezdődően a havi 6.000 forint költség összegét alátámasztották.

[31] Az I. rendű felperes állította, hogy az egészségi állapotának szinten tartásához és az állapotrosszabbodásának lassításához folyamatos rehabilitációs kezelés szükséges, nem elegendő a társadalombiztosítás keretében évente két ízben 15 alkalommal igénybe vehető kúra. Továbbá a NEAK által támogatott ellátások nem korlátlanok, azok is részben térítéskötelesek, és az úszás nem is szerepel az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendeletben támogatott ellátások között. Tekintettel arra, hogy az egészségi állapotához igazodó rendszeres ellátást választotta, a közgyógyellátás keretei között csak alkalmanként és bizonyos fajtájú elérhető kezelések helyett, nem kellett bizonyítania a társadalombiztosítás terhére számára elérhető ellátásokat. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az orvosszakértő véleményét figyelmen kívül hagyta, továbbá annak sem adta indokát, hogy jogkérdésben miért tért el a Kúria – jogi álláspontjának a helyességét igazoló – Pfv.20.168/2020/5. számon közzétett, hivatkozott határozatától. A felperes szerint az eljárás folyamán csatolt közel 90 számla alátámasztja a keresetnek összegét. A II. rendű felperes szerint az elsőfokú bíróság szakkérdésben tért el a szakértő véleményétől, amely megerősítette, hogy heti 2 úszás és 1 gyógytorna a jövőben is szükséges a számára.

[32] Az I. rendű felperes hangsúlyozta, hogy az orvosi ellátási költségek körében nem a szülés, hanem az abból eredő többletköltségének a megtérítését kérte, hogy az édesanyjának is bent kellett tartózkodnia a kórházban, figyelemmel arra, hogy a baleseti maradványállapota nem tette lehetővé a számára, hogy az újszülött gyermekét egyedül lássa el. Magánorvosi ellátás igénybevételére pedig azért kényszerült, mert a társadalombiztosítás terhére nem volt elérhető olyan ellátás, amely biztosította volna a hozzátartozó 24 órás kórházi jelenlétét. Hivatkozott arra, hogy személy1 szülész- nőgyógyász szakorvos 2020. június 24-én kelt igazolása alátámasztotta azt, hogy a magánkórház1 szolgáltatását a baleseti csökkent mozgásképesége miatt vette igénybe. A felperesek kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a pszichológus szakértő szerint a pszichoterápiás gondozás mindkettőjük esetében elengedhetetlen. Állították, hogy a cég3 a közhiteles nyilvántartás szerint személy2 család pszichoterapeutát és személy3 szakpszichológus családterapeutát takarja. Az pedig nem eshet a terhükre, hogy a szakorvosok a Bt. számláján milyen szolgáltatást tüntettek fel. Hivatkoztak arra, hogy mind a keresetlevélben, mind pedig a személyes meghallgatásuk alkalmával mindketten nyilatkoztak arra nézve, hogy milyen terápiát vesznek igénybe.

[33] Az I. rendű felperes a keresetvesztés megtérítése iránti igénye vonatkozásában fenntartotta, hogy a baleset és annak következményei kényszerpályára szorították, és gyakorlatilag kizárták a külföldi állás elfogadását. Ennek oka nem a gyermekvállalása, hanem

a baleseti sérülése volt. Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben a családtagjaik által nyújtott segítség szükségessége a baleset hiányában fel sem merülne. Az I. rendű felperes szerint az elsőfokú bíróságnak azt a tényt is értékelnie kellett volna, hogy egy multinacionális cégtől egyáltalán be tudott szerezni egy meg nem valósult álláslehetőségről igazolást, továbbá, hogy az évek távlatából egyáltalán emlékeztek arra, hogy a munkát egészségi állapota miatt nem vállalta. Álláspontja szerint egy multinacionális cégtől nem várható el az egészségügyi állapot kizárólagos visszautasítási okként való megjelölése, hiszen az rájuk kedvezőtlen fényt vetne. A cég nyilatkozatát a többi bizonyítékkal együtt értelmezve azonban kizárólag arra a következtetésre lehet jutni, hogy a baleset hiányában az azonnali munkakezdésének nem lett volna akadály. A felperes szerint a munkáltató nyilatkozata minimálisan azt bizonyítja, hogy a balesetnek döntő szerepe volt az álláslehetőség visszautasításában, ezért a keresetveszteségét a másodlagos fellebbezési kérelme szerint a rész-okozaatosság legalább 85% mértékére figyelemmel határozta meg.

[34] Az alperes a fellebbezésében az I. rendű felperes javára megítélt sérelemdíj 3.000.000 forintra való leszállítását, a II. rendű felperes sérelemdíj iránti keresetének elutasítását, az I. rendű felperes gondozási költséget pótló járadékának 2021. március 1. napjától havi 80.000 forintra, a háztartási kisegítő költségét pótló járadékának 2020. március 1. napjától havi 80.000 forintra való leszállítását, a közlekedési többletköltség összegének 453.242 forintra, a havi járadékösszegének 18.550 forintra, a kísérő költségének 467.742 forintra, a járadék összegének 15.000 forintra, a rehabilitációs költség összegének 2020. július 1. napjától havi 50.000 forintra való leszállítását, továbbá az illetékfizetés alóli mentesítését kérte.

[35] Az alperes fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően mérlegelte a bizonyítékokat, és azokból téves következtetéseket vont le. Az I. rendű felperes esetében összesen 15.000.000 forint, a II. rendű felperes esetében a már megtérített 3.000.0000 forint sérelemdíj megfelelően kompenzálja a felperesek által elszenvedett egészségkárosodást és a felperesek életvitelének a megváltozását. A gondozási és a háztartási kisegítői költség leszállítását azzal indokolta, hogy az I. rendű felperes mozgásszervi állapota javult. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes a baleset bekövetkezése nélkül is közlekedne autóval, ezért havi egy teljes helyett csupán fél tank benzin költségének megfelelő járadék térítése indokolt. A rehabilitációs járadék tekintetében arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes nem igazolta a terápiák pontos költségét, valamint a társadalombiztosítás által finanszírozott ellátások igénybevétele. Az alperes végül hivatkozott arra is, hogy egyesületként az Itv. 57. § (1) bekezdés e) pontja alapján alanyi illetékmentes.

[36] A felperesek és az alperes is terjesztettek elő fellebbezési ellenkérelmet, amelyben az az elsőfokú ítélet ellenérdekű fél fellebbezésével támadott rendelkezéseinek a helybenhagyását kérték.

[37] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben arra hivatkoztak, hogy az I. rendű felperes sérelemdíjának a leszállítására, illetve a II. rendű felperes esetében a kereset elutasítására nincsen ok, az alperes meg sem jelölte a fellebbezésében, hogy álláspontja

szerint mely tényeket és bizonyítékokat mérlegelte tévesen az elsőfokú bíróság. Az I. rendű felperes hangsúlyozta, hogy az orvosszakértő által megadott óraszámokat vette figyelembe a gondozás költségét pótló járadék összegének a meghatározása során. A havi 80.000 forint járadék 1.333 forint összegű óradíjat jelentene, ami nem felel meg a következetes és a BH2024. 10. számon közzétett eseti döntéssel újfent megerősített bírói gyakorlatnak. A háztartási kisegítő költségét pótló járadék csökkentésére nincs ok, mert a szakértő érdemi javulást nem véleményezett nála. Az alperes nem csak azoknak a munkáknak az ellenértékét köteles megfizetni, amelyek elvégzésére alkalmatlanná vált, hanem azokat is, amiket korlátozottan, vagy csak az ereje megfeszítésével tud elvégezni. A közlekedési többletköltsége tekintetében az I. rendű felperes azt hangsúlyozta, hogy a baleset hiányában nem merült volna fel az orvoshoz, rehabilitációra, pszichológushoz való járás szükségessége, illetve egyéb helyekre is el tudna gyalog vagy tömegközlekedési eszközzel jutni. Előadta, hogy sem jogosítvánnyal, sem saját személygépkocsival nem rendelkezik, ezért indokoltá a részéről a kísérő igénybevétele. A rehabilitációs járadék tekintetében azt emelte ki, hogy az alperes kártérítési kötelezettsége valamennyi, az aktuális egészségi állapotához képest szükséges kezelés költségére kiterjed.

[38] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az eltérő étkezés címén azért nem jár járadék az I. rendű felperes részére, mert ez a típusú étkezés a felperes baleset előtti életmódjában is jelen volt, így ahhoz képest nem okoz költség emelkedést. Érvelése szerint a gyermekgondozás költsége jelentősen eltúlzott, figyelemmel arra, hogy a gyermek gondozásában az édesapa is részt vesz, és a gyermek iskolás korával megszűnnek azok a teendők, amikben a szülőt a járásképeség csökkenése akadályozza. Az volt az álláspontja, hogy az orvosi ellátás költségének és járadéknak az elsőfokú bíróság által megállapított összege megfelel a perben felmerült bizonyítékoknak. Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes jövedelemvesztése tekintetében helyesen állapította meg az okozati összefüggés hiányát, a rész-okozatosságot pedig a kártérítési követelés természete kizárja. Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes háztartási kisegítői, gyógyszer- és rehabilitációs költség iránti járadékigényéről is helyesen döntött. A két felperes a káronszerzés tilalmára figyelemmel nem érvényesíthet egyszerre háztartási kisegítő költsége iránti követelést. Kifejtette, hogy az alkalmoszerű fájdalomcsillapítás nem alapozza meg gyógyszerköltség járadékszerű térítését. A II. rendű felperes maradványsérülése miatt szükséges úszás és gyógytorna költsége pedig nem haladja meg egy egészséges ember megfelelő életminőség eléréséhez szükséges mozgásszükségletét.

[39] Az elsőfokú ítélet fellebbezésekkel nem támadott keresetet elutasító és marasztaló rendelkezései a Pp. 358. § (5) bekezdése értelmében elsőfokon jogerőre emelkedtek. A Fővárosi Ítéltáblának a Pp. 383. § (3) bekezdésének korlátai között a fellebbezésekkel támadott tételek vonatkozásában kellett az elsőfokú ítéletet felülbírálnia.

[40] Az I. és a II. rendű felperések fellebbezése részben megalapozott, az alperes fellebbezése egyik felperessel szemben sem alapos.

[41] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezések elbírálása során mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a Róma II. Rendelet 4. cikk (1) bekezdése szerint alkalmazandó nemzetl jog helyett a felek élhettek a rendeletben biztosított jogválasztás szabadságával, és 14. cikk a) pontjában foglalt megállapodásnak megfelelt, hogy a felperesek a keresetüket, míg az alperes az érdemi ellenkérelmét a magyar anyagi jog alapján terjesztették elő, és a felek perben soha nem vitatták a magyar jog alkalmazását.

[42] A balesettel okozati összefüggésben az I. és a II. rendű felpereseknek sérült a Ptk. 2:43. § a) pontjában nevesített és a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése értelmében a törvény védelme alatt álló testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga. A felperesek ezért a Ptk. 2:52. § (1)-(2) bekezdésének megfelelően további hátrány bizonyítása nélkül sérelemdíjra tarthatnak igényt az őket ért nem vagyoni sérelmekért. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a bíróságnak a sérelemdíj mértékét az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatására – tekintettel kell meghatároznia.

[43] Az alperes arra tekintettel kérte a fellebbezésében az I. rendű felperes sérelemdíjának leszállítását és a II. rendű felperes sérelemdíj iránti keresetének az elutasítását, hogy a bíróság döntése a bizonyítékok téves értékelésén alapul, és az I. rendű felperes esetében 15.000.000 forint, a II. rendű felperes esetében a peren kívül térített 3.000.000 forint alkalmas a felperesek baleset miatt elszenvedett sérelmeinek a kompenzálására. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a felperesekkel abban, hogy az alperes nem jelölt meg a fellebbezésében olyan körülményt, ami lehetővé tette volna annak megállapítását, hogy az elsőfokú bíróság jogszabályba ütköző mérlegelés eredményeként kötelezte az alperest az alperes által megjelölt összeget meghaladó sérelemdíj megfizetésére. Ugyanakkor a felperesek fellebbezése alapján az elsőfokú bíróság mérlegelését felülvizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértések súlya, valamint azoknak a felperesekre gyakorolt hatása mindkét felperes esetében a megítélnél magasabb összegű sérelemdíj megállapítását indokolja.

[44] Az I. rendű felperes ugyanis helyesen kifogásolta a fellebbezésében, hogy a bíróságnak nagyobb súllyal kellett volna értékelnie, hogy a sérülését 30 évesen szenvedte el, sérülése miatt végtag amputációval fenyegetett helyzetbe került. Nagyobb súllyal kell értékelnie azt is, hogy az I. rendű felperest nyolc alkalommal műtötték, a sérült bokáját lemerevítették, lába megrövidült, ez pedig az I. rendű felperes maradandó testi fogyatékoságát és munkaképességének 50 % mértékű csökkenését eredményezte. Az I. rendű felperes a maradandó testi sérülésen kívül súlyos pszichés egészségromlást is szenvedett. Az I. rendű felperes állapota sem a saját, sem a gyermekének a teljes körű ellátását nem teszi lehetővé a számára, és kizárja a korának megfelelő szokásos életvitel folytatását – számos tevékenység folytatására nem képes, a mindennapi életvitele jelentősen nehezített, egyes tevékenységekben mások segítségére szorul. Sérülése esztétikai hátrányt is okoz, és a folyamatos rehabilitációs kezelések mellett pszichoterápia folytatását is szükségessé teszi.

[45] A II. rendű felperes ugyancsak megalapozottan kifogásolta, hogy a bíróságnak a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján a sérelemdíj összegének a meghatározása során nagyobb súllyal kellett volna értékelnie, hogy a saját és az I. rendű felperes baleseti maradványállapota miatt a korábbi életvitelét tovább folytatni nem tudta, állapota a kosárlabdázást, a kutyáival való terepen való foglalkozásokat és a kirándulásokat nem teszi lehetővé, a motorozást is feladta, és az életét újra tervezni kényszerült. A baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése mellett a sok állással, járással együtt járó munkakörét 10 %-ban ereje megfeszítésével látja el (1/F/9. alatti szakvélemény).

[46] Mindezek a körülmények indokolttá tették az I. rendű felperes javára megállapított sérelemdíj összegének 18.000.000 forintra (összesen 30.000.000 forintra), a II. rendű felperes számára megállapított sérelemdíj összegének 2.500.000 forintra (összesen 5.500.000 forintra) való felemelését. A Fővárosi Ítéltábla az alperes ennél nagyobb mértékű marasztalására a káresemény idején fennálló ár- és értékviszonyokra, illetve a hasonló károsultak esetében alkalmazott ítélkezési gyakorlatra figyelemmel nem látott lehetőséget.

[47] Az I. rendű felperes megalapozottan sérelmezte a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság élelemfeljavítás költségeként és havi 18.000 forintban ítélte meg a havi 30.000 forint eltérő étkezésből eredő többletköltség megtérítése iránti keresetét. A felperes ugyanis az orvosszakértő véleményével (28. szám alatti vélemény 30. oldala) igazolta, hogy a mozgásszegény életmódja miatt folyamatosan speciális táplálkozásra, alacsony kalóriatartalmú, rostban, fehérjében és vitaminokban gazdag, zsírban szegény étrendre van szüksége. személy⁴ tanúvallomása szerint (21. számú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldal) ez a fajta étrend a korábbihoz képest a felperes számára 20-30 % mértékű költségemelkedést okoz. Mindezek a bizonyítékok mellett az egészséges étrendhez szükséges zöldségek, gyümölcsök és húsok (8/F/66. és 18/F/66. alatt) igazolt beszerzési árát figyelembe véve az I. rendű felperes követelése megalapozott, ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperes lejárt járadékban való marasztalását 882.000 forintról 1.056.000 forintra, a 2023. november 1. napjától fizetendő járadék összegét havi 18.000 forintról 30.000 forintra felemelte.

[48] Az alperes az elsőfokú eljárásban vitatta ugyan az I. rendű felperes gondozási költséget pótló járadék iránti keresetének az összegét, azonban sem a szakértő által megállapított gondozási időszükségletet, sem a otthonápolási cég¹ óradíjai 75%-ának az alkalmazhatóságát nem tette vitássá. Az I. rendű felperes járadék számítása az alperes perbeli nyilatkozatainak, és a otthonápolási cég¹ 2023. február 1. napjától irányadó, módosított díjszabásának is megfelelt. A Fővárosi Ítéltábla ezért nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a járadék összegének a megállapítása során a felek egyező perbeli nyilatkozataival ellentétben álló szempontok is értékelhetők. Az I. rendű felperes állapota nem javult oly mértékben, hogy az a napi 2 órában történő gondozását ne tenné szükségessé. A Pp. 373. § (1)-(3) bekezdése szabályának megfelelően engedélyezett, megalapozott ellenkérelem-változtatás nélkül az alperes a járadéknak az elsőfokú eljárásban tett érdemi nyilatkozatában foglaltnál alacsonyabb összegre való leszállítását egyébként sem kérhette. A bizonyítékok Pp. 266. § (1) bekezdésének, illetve 279. § (1) bekezdésének megfelelő értékelése pedig megalapozta az alperes I. rendű felperes keresete szerinti marasztalását. A Fővárosi Ítéltábla ezért a keresetnek megfelelően az alperes fizetési kötelezettségét 318.000

forintról 636.000 forintra, a 4.400.000 forintot 6.102.000 forintra, a havi járadék összegét pedig 100.000 forintról 168.000 forintra felemelte.

[49] A lefolytatott bizonyítás eredményeként az volt megállapítható, hogy a balesetet megelőzően az I. és a II. rendű felperesek a háztartási munkákat közösen végezték, személyi tanúvallomása szerint 80-20 % arányban. Az orvosszakértő szerint az I. rendű felperes az ülve végezhető konyhai előkészítő munkák kivételével semmilyen háztartási munkát nem képes végezni, míg a II. rendű felperest a baleseti maradványállapota a gondozási idő leteltét követően, jelenleg a nagyobb terek hordozásában, a létra használatában akadályozza, és a sok állással, járással, lépcsőn járással járó munkavégzését nehezíti. A felek között alapvetően a felmerülő háztartási tevékenységek idősükséglete, ehhez képest a felperesek kiesett háztartási tevékenységének az ellenértéke, továbbá a II. rendű felperes 2020. február 16-át követő időszakra vonatkozó járadékigényének az indokoltsága tekintetében volt vita.

[50] A kihallgatott tanúk vallomása nem támasztotta alá a felperesek arra vonatkozó állítását, hogy a kétszemélyes, kutyás háztartásuk fenntartásával járó háztartási munkák idősükséglete a balesetet megelőzően meghaladta a havi 120 órát, és a család háromtagúvá válását követően a felmerülő háztartási munkák idősükséglete elérte a havi 160 órát. Egy átlagos kéttagú háztartást tekintve az összes háztartási tevékenység havi 70 órában elvégezhető, ami a gyermek születésével növekvő feladatokkal havi 90 órára emelkedhet. Mindkét felperes csak a saját, baleset miatt kiesett háztartási tevékenysége ellenértékének a megtérítésére tarthatott igényt, az I. rendű felperes baleseti eredetű állapota folytán a II. rendű felperesre háruló megnövekedett háztartási munka értékelésére azért nem volt lehetőség, mert az I. rendű felperes helyett a II. rendű felperes által elvégzett munka ugyanazon tevékenység kétszeres értékelését jelentette volna. Ezt meghaladóan azonban az anyagi jog szerint nem volt akadálya annak, hogy mindkét felperes külön-külön a saját kiesett háztartási tevékenységéért az állapotához igazodó mértékben háztartási kisegítő költségének a megtérítését kérje.

[51] A szakvélemény nem igazolta az alperesnek az arra vonatkozó állítását, hogy az I. rendű felperes állapotában olyan javulás következett be, ami a háztartási kisegítői járadék mértékének a meghatározása során figyelembe kellett venni. A havi 70 óra háztartási tevékenység 80 %-át végző I. rendű felperes a számítása szerinti 2.000 forint óradíj alkalmazásával a 2019. július 8. és 2020. február 28. közötti időszakban havi 112.000 forint (56 x 2.000 forint), összesen 873.600 forint megtérítésére tarthatott igényt, amelyből az alperes 800.000 forintot már teljesített. Az ezt követő, 2020. október 31-ig tartó időszakban (8 hónap) felmerült háztartási kisegítő költsége 896.000 forint. A 2020. november 1-jét követően az I. rendű felperesre eső munkaterhek növekedése a felperes kiesett órái számának 72 órára való emelkedését eredményezte. Ennek megfelelően a 2020. november 1. és 2022. december 31. közötti időben (26 hónap) 3.744.000 forint járadék járt le (26 x 144.000 forint). Az alkalmazott óradíj emelkedésével a 2023. január 1. és 2023. október 31. közötti időben (10 hó) a havi járadék összege 180.000 forintra emelkedett, és a járadékból 1.800.000 forint járt le. A kifejtettek alapján – a felülbírálat Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátai folytán, tekintettel arra, hogy az alperes a fellebbezésében kizárólag 2020. március 1-jét követő időszakban felmerült járadék összegét támadta – a Fővárosi Ítéltábla az alperes 4.400.000 forintban való marasztalását 6.440.000 forintra (896.000 forint + 3.744.000 forint + 1.800.000

forint), a 2023. november 1. napjától fizetendő járadék összegét havi 100.000 forintról 180.000 forintra felemelte fel.

[52] Az orvosszakértő (8. szám alatti véleményében) megállapította, hogy az I. rendű felperes a sérült végtagjának terhelhetetlensége folytán a gyermekgondozásra jelentős részben alkalmatlan, ami – az alperes által sem vitatottan – megalapozta az alperessel szemben a gyermekellátási költségek érvényesítését. Az elsőfokú bíróság az ítélete szerint az ebből eredő költségek meghatározása során a fizetett babysitter igénybevételének az időtartamát tekintette irányadónak. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azonban, hogy a megállapított járadék még a fizetett babysitter költségét sem fedezi, és (13. szám alatti) érdemi ellenkérelmében az alperes a babysitter igénybevételén túl, a hozzátartozók által végzett gyermekgondozást további 11 óra időtartamban kifejezetten elfogadta. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az I. rendű felperes keresetében megjelölt havi 70 óra – ebből 48 óra babysitter, 22 óra hozzátartozó által végzett – gyermekgondozás az I. rendű felperes baleseti eredetű maradványállapotára, az állapota folytán indokolt terápiás kezelések rendszerességére, valamint a munkavégzésére tekintettel nem eltúlzott. A babysitter 2.500 forint óradíja a szokásos díjak mértékét nem haladta meg, és ahhoz képest a hozzátartozói tevékenység ellenértékének 1.200 forint/órában, 2023. január 1-jétől 2.000 forint/órában való meghatározása sem volt megalapozottan kifogásolható. A Fővárosi Ítéltábla ezért az I. rendű felperes fellebbezése alapján a lejárt járadék összegét 3.746.000 forintra, a 2023. november 1. napjától fizetendő járadékot havi 164.000 forintra felemelte. Az I. rendű felperes a járadék fizetésére 2036. október 31-i véghatáridővel tartott igényt, a bíróság pedig a Pp. 342. § (1) bekezdése szerint a kereseti kérelemhez a véghatáridő tekintetében is kötve van. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperest a kereset szerinti véghatáridővel kötelezte járadékfizetésre.

[53] Az orvosszakértő szerint az I. rendű felperes tömegközlekedés biztonságos használatára egyedül nem képes, figyelemmel arra, hogy állva és kapaszkodva nem tud utazni. A tartós utcai közlekedés pedig csak két könyökmankó és gördülő talpú cipő használatával kivitelezhető a számára. Az I. rendű felperes részben taxi igénybevételével (23.400 forint), részben benzinköltséggel felmerült (13.700 forint) többletkiadásai fedezésére kért közlekedési költséget pótló járadéka, valamint 30.000 forintban megjelölt kísérő költségét pótló járadéka a 18. számú beadványában foglalt levezetésre, és a keresetlevél mellékleteként csatolt és igazolt adatokra (1/F/25-30.) figyelemmel nem volt eltúlzott. Az I. rendű felperes ugyanis nem csupán kifejezetten a balesettel összefüggő egészségi állapota által indokolt (orvos, rehabilitáció, pszichológus), hanem valamennyi utazásához személygépkocsit kénytelen igénybe venni, a kísérés megállapított költsége pedig hozzávetőleg havi 15-20 óra ilyen tevékenység ellenértékének felel meg. Az alperesnek a közlekedési költség és kísérő költségének a leszállítására irányuló fellebbezési kérelmét ezért a Fővárosi Ítéltábla nem találta megalapozottnak.

[54] Az I. rendű felperes gyógytorna, manuálterápia és fizikoterápia költségeinek fedezésére havi 120.000 forint rehabilitációs többletköltség járadék megállapítását kérte, amelyet az elsőfokú bíróság csupán havi 70.000 forint erejéig talált megalapozottnak a társadalombiztosítás terhére igénybe vehető ellátásokra figyelemmel. Az orvosszakértő heti egy-egy alkalom gyógytorna és manuálterápia, valamint a kúraszerűen alkalmazott hidroterápia indokoltságát állapította meg (28. szám alatti szakvélemény 35. oldal, 33. szám

alatti kiegészítő vélemény). Arra a felperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozott, hogy magánegészségügyi ellátás igénybevételéből eredő kiadásainak a megtérítését követelhetné az alperestől. A felperes helyesen hivatkozott a Pfv.III.20.168/2020/5. számú precedensképes határozatra, amiben a Kúria kimondta, hogy a károsult nem köteles a társadalombiztosítás által támogatott kezelések igénybevételére akkor, ha az egészségét, állapotának szinten tartását megelőzőbben biztosítja a kúraszerűen alkalmazott magánellátás. A Fővárosi Ítéltábla azonban ebben a körben mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a kötelező egészségbiztosítási ellátás szabályai [1997. évi LXXXIII. törvény] nem arra szolgálnak, hogy a károkozó a károsulttal szemben mentesüljön a Ptk. 6:522. § (1) bekezdése szerint fennálló teljes kártérítési kötelezettségének teljesítése alól. Az 1997. évi LXXXIII. törvény 68-68/A. §-a értelmében ugyanis a károkozót az egészségbiztosító felé megtérítési kötelezettség terheli a felelősségi körébe tartozó balesettel összefüggésben a károsult által igénybe vett egészségügyi ellátásért, ezért nem volt jelentősége annak, hogy az I. rendű felperes az egészségbiztosító részéről nem támogatott kezelést vett igénybe. Az I. rendű felperes a gyógytorna alkalmanként 8.000 forint, a manuálterápia alkalmanként 10.000 forint költségét a 18. szám alatt csatolt számlákkal igazolta. A gyógytorna és manuálterápia mellett szakértői szempontból szükséges hidroterápia indokolt költségét is figyelembe véve az I. rendű felperes rehabilitációs többletkiadásai mérlegeléssel havi 90.000 forintban határozhatók meg. Mindezekre tekintettel az alperesnek a járadék összegének a leszállítására irányuló fellebbezése alaptalanul, a felperes járadék felemelésére vonatkozó fellebbezése részben, havi 90.000 forint jövőben esedékessé váló és 3.600.000 forint lejárt járadék erejéig megalapozott.

[55] A Fővárosi Ítéltábla abban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy az I. rendű felperes magánkórházban való szülészeti ellátásának a költsége – a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján – valóban nem volt az alperesre hárítható. A 13. szám alatti érdemi ellenkérelmére tekintettel ez a költség is csak abban az esetben lett volna az alperes Ptk. 6:522. §-a szerinti kártérítési kötelezettsége körébe vonható, amennyiben az orvosszakértő a költség és a baleset közötti ok-okozati összefüggés fennállását kifejezetten megerősíti. A szakvéleménynek azonban nem volt erre vonatkozó, és olyan megállapítása sem, hogy az I. rendű felperes baleseti eredetű állapota kórházi körülmények között is szükségessé tette a hozzátartozójának folyamatos jelenlétét az újszülött ellátása érdekében, és ez a hiányosság sem az I. rendű felperes baleseti maradványállapotának szakértői leírásával, sem a gyermek gondozására való nagyfokú fizikai alkalmatlanságára vonatkozó szakértői megállapítással, illetve önmagában a költség indokoltságára vonatkozó szakorvosi igazolással sem volt pótolható. A cég3 humánegészségügyi szolgáltatásról kiállított számláival igazolt költségeket ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla az alperes kártérítési kötelezettségének a körébe vont, figyelemmel arra, hogy azokat a felperesek párterápiás költségként számították fel, a kihallgatott tanúk vallomásukban a pszichológus, párterápia igénybevételét alátámasztották, és a pszichológus szakértő szerint (38. szám alatt) mindkét felperes pszichoterápiás gondozása a pszichés jóllétük szempontjából elengedhetetlen. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az alperes marasztalását 2.014.000 forintról 2.566.000 forintra felemelte, az I. rendű felperesnek a 101.000 forintnak 731.000 forintra való felemelése iránti fellebbezését ugyanakkor alaptalannak találta.

[56] Az I. rendű felperesnek a baleset idején a cég4-nél állt fenn munkaviszonya, amely 2020. november 30. napjával közös megegyezéssel megszűnt. Az I. rendű felperes 2021. szeptemberétől kezdődően kifejezetten az abból eredő keresetvesztésének a

megtérítését kérte, hogy a cég 2020. szeptemberi kezdéssel felajánlott állását a baleseti eredetű maradványállapota miatt nem fogadta el.

[57] Az alperes az érdemi ellenkérelmében kifejezetten a baleset bekövetkezése és az I. rendű felperes külföldi munkalehetőségének a megghiúsulása, az ezzel a munkával elérhető jövedelem elvesztése közötti okozati összefüggés hiánya miatt kérte az I. rendű felperes keresetveszteség és jövedelempótló járadék megfizetése iránti kereseti kérelmének az elutasítását. Nem vitatta azonban az alperes az ennek a kereseti kérelemnek a teljesítéséhez szükséges egyéb anyagi jogi feltételek fennállását. Az elsőfokú bíróság is az okozati összefüggés hiánya miatt ítélte alaptalannak az I. rendű felperes keresetveszteség és jövedelempótló járadék megfizetése iránti kereseti kérelmét. Mivel az alperes a perben kizárólag az okozati összefüggés hiányára hivatkozott, a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban a Pp. 342. § (1) bekezdésében és 342. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel csak azt vizsgálhatta, hogy megállapítható-e okozati összefüggés a baleset bekövetkezése és az I. rendű felperes külföldi munkavállalásának a megghiúsulása között, ugyanis a kérelemhez, ezen belül a jogcímhez kötöttség nem csak a kereseti (vizontkereseti) kérelemre, hanem az érdemi ellenkérelemre is vonatkozik – a bíróság nem utasíthatja el a kerestet olyan jog alapján, amit az alperes nem állított a védekezésében.

[58] A baleset bekövetkezése és a külföldi munkalehetőség elvállalásából származó jövedelem elvesztése közötti okozati összefüggés vizsgálata során abból kell kiindulni, hogy a perben nem merült fel olyan bizonyíték vagy más adat, amiből megalapozottan arra lehetne következtetni, hogy a balesetben elszenvedett sérüléseire visszavezethető egészségi állapotán kívül bármely más körülmény akadályozta vagy korlátozta volna az I. rendű felperest a külföldi munka elvállalásában. Így alappal vonható le az a következtetés, hogy az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén minden akadály és korlátozás nélkül elvállalhatta volna a neki felajánlott külföldi munkát, semmilyen más körülmény nem befolyásolta volna őt a munka visszautasításának az irányába. Ebből az a további következtetés vonható le, hogy az I. rendű felperesben kizárólag a balesetből eredő megromlott egészségi állapota miatt merülhetett fel a kérdés, hogy elfogadja vagy visszautasítsa-e a felajánlott munkát, kizárólag az egészségi állapota vethetett fel kétséget a munka elvállalásával kapcsolatban. Bár az I. rendű felperes maga döntött arról, hogy nem fogadja el a neki felajánlott külföldi munkát, de a döntési szabadsága nem volt teljes, nem volt olyan helyzetben, hogy minden tekintetben szabadon dönthessen, mert a döntési lehetőségét nagymértékben korlátozta a mindennapi életvitelét döntően meghatározó, a balesetre visszavezethető megromlott egészségi állapota – az I. rendű felperesnek az életvitelével kapcsolatos döntéseit úgy kell meghoznia, hogy elsődlegesen az egészségi állapotát kell szem előtt tartania, a döntéseit elsősorban az egészségi állapothoz kell viszonyítania. Jelentőséget kell tulajdonítani annak is, hogy az I. rendű felperes a baleset következményeként nem csak maradandó fogyatékossgot eredményező testi sérülést, hanem pszichés egészségkárosodást is elszenvedett. Az I. rendű felperes a testi sérülése miatt személyes gondoskodásra - gondozás, kíséret, háztartási és házkörüli kisegítő – szorul. Az I. rendű felperes pszichés egészségromlására figyelemmel indokolt és célszerű, hogy ezt a személyes gondoskodást a hozzátartozóitól, a számára megszokott környezetben kapja meg. Mindezekre tekintettel elfogadható az I. rendű felperesnek az az érvelése, hogy csak és kizárólag a balesetben elszenvedett sérüléseiből eredő megromlott egészségi állapota volt az oka annak, hogy nem fogadta el a külföldi munkát, és megállapítható az okozati összefüggés fennállása a baleset bekövetkezése és a

külföldi munkalehetőség megghiúsulása, valamint a munka elvállalása esetén elérhető jövedelem elvesztése között. Ezért az I. rendű felperes keresetvesztesség és jövedelempótló járadék megfizetése iránti kereseti kérelme nem utasítható el az okozati összefüggés hiánya miatt.

[59] Az alperes nem vitatta az I. rendű felperes által követelt keresetvesztesség és jövedelempótló járadék összegét, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla a keresettel egyezően állapította meg, és ennek megfelelően marasztalta az alperest.

[60] Az I. rendű felperes háztartási kisegítő költségének a megtérítése iránti keresete önmagában nem zárta ki a II. rendű felperes részéről is háztartási kisegítő költségének a megtérítése iránti kereset előterjesztését, figyelemmel az orvosszakértőnek a II. rendű felperes háztartási tevékenységek végzésének korlátozott képességére vonatkozó megállapításaira. Az I. rendű felperes esetében kifejtettek alapján azonban a járadék összegének a megállapítása során figyelembe kellett venni a felperesek közötti balesetet megelőző munkamegosztás arányát, valamint azt is, hogy a II. rendű felperes 2020. március 16-t követően nem valamennyi, hanem lényegében csupán a közepesnél nehezebb háztartási tevékenység végzésében akadályozott, ami az összes terhére eső ilyen jellegű tevékenység felének feleltethető meg.

[61] Mindezeket figyelembe véve a II. rendű felperes kiesett háztartási tevékenysége a 2019. július 15. és 2020. február 15. közötti időszakban – havi 70 óra össz-háztartási tevékenység 20 %-át tekintve – havi 28.000 forintban ($70 \times 2.000 \text{ forint} \times 20\%$), a teljes időszakra számolva 196.000 forintban volt megadható, amelyből az alperes 50.000 forintot már teljesített. A 2020. február 16. és október 31. közötti időszakban – kizárólag a nehezebb háztartási munkákban való kisegítés szükségessége miatt – havi 14.000 forinttal számolva 119.000 forint járadék járt le ($14.000 \text{ forint} \times 8,5$). A gyermekük születését követően, 2020. november 1-jétől azonban a háztartási tevékenységek havi 90 órára, ebből a II. rendű felperest terhelő rész havi 18 órára emelkedett, a II. rendű felperes azonban a baleseti eredetű állapotának megfelelően csak havi 18.000 forintra ($18 \times 2.000 \text{ forint} : 2$), 2023. január 1-jétől pedig havi 22.500 forintra ($18 \times 2.500 \text{ forint} : 2$) tarthatott igényt. Ennek megfelelően az alperes a 2020. november 1. és 2022. december 31. közötti időszakban (26 hónap) 468.000 forint ($26 \times 18.000 \text{ forint}$), a 2023. január 1. és október 31. között (10 hó) 225.000 forint ($10 \times 22.500 \text{ forint}$) lejárt járadék, és a jövőre nézve is havi 22.500 forint járadék fizetésére köteles a II. rendű felperes részére. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes marasztalását 146.000 forintra ($196.000 \text{ forint} - 50.000 \text{ forint}$) és annak 2019. november 1-jétől járó késedelmi kamatára, illetve 812.000 forintra ($119.000 \text{ forint} + 486.000 \text{ forint} + 225.000 \text{ forint}$) és annak 2021. december 21. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatára felemelte, és az alperest 2023. november 1-jétől havi 22.500 forint háztartási kisegítői járadék fizetésére kötelezte.

[62] Az orvosszakértő (a 28. szám alatti véleményének 51-52. oldalán) igennel válaszolt arra a kérdésre, hogy a II. rendű felperes maradványtüneteire figyelemmel az esetében jelenleg és a jövőben is indokolt-e a fájdalomcsillapító tabletták, nem szteroid gyulladáscsökkentő krémek és porcépítő készítmények használata. A Fővárosi Ítéltábla ezért

nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a gyógyszer szükséglet rendszerességének a bizonyíthatatlansága folytán a II. rendű felperes számára a gyógyszer költség járadékként való térítése nem indokolt. A csatolt számlák és igazolt gyógyszerárak a II. rendű felperes járadékigényének az összecszerúságát is alátámasztották. A Fővárosi Ítéltábla ezért kötelezte az alperest 230.000 forint lejárt gyógyszerköltséget pótló járadék és annak 2021. december 22. napjától számított késedelmi kamata, valamint 2023. november 1. napjától havi 6.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére.

[63] Az orvosszakértő azt is megerősítette, hogy a II. rendű felperes számára az állapotának a fenntartása, illetve állapotrosszabbodása ütemének a lassítása érdekében élete végéig szüksége lesz rehabilitációs kezelésekre. A heti két alkalom úszás és heti egy alkalom gyógytorna szakértői szempontból elfogadható, és a II. rendű felperes állapotának a fenntartása érdekében a jövőben is szükséges (28. szám alatti szakvélemény 52. oldal). A fellebbezés alapján a Fővárosi Ítéltáblának abban kellett állást foglalnia, hogy a II. rendű felperes esetében a megállapított havi 20.000 forinthez képest indokolt-e 2020. február 16-tól havi 40.700 forint, 2022. január 1-től havi 41.600 forint rehabilitációs többletköltség térítése. A felperes a gyógytorna alkalmanként 8.000 forint, az uszoda belépő alkalmanként 3.200 forint költségét igazolta. Az okozati összefüggést és az összecszerúságot alátámasztó ilyen bizonyítékok mellett a II. rendű felperes megalapozott járadékigénye nem volt csökkenthető a felperes külboka törésének a gyógyultságára hivatkozással, figyelemmel arra, hogy a szakvéleményből következően a felperes 10 % munkaképesség-csökkenést eredményező maradványállapota végleges, és rehabilitáció elhagyása esetén az állapota rosszabbodhat. Az igények parttalanná válása, valamint – az I. rendű felperes esetében korábban már kifejtettek alapján – az 5/2004. (XI. 9.) EüM rendelet szabályai sem adtak alapot a járadék összegének a mérséklésére. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes lejárt járadékban való marasztalását 915.475 forintról 1.830.950 forintra, az alperes jövőben esedékessé váló járadékfizetési kötelezettségét havi 20.000 forintról 41.600 forintra felemelte.

[64] A Pp. 21. § (3) bekezdésének megfelelő, helyes számítás szerint a pertárgy értéke az elsőfokú eljárásban 63.147.460 forint volt, amelyhez képest az I. és a II. rendű felperesek együttesen 91 %-ban lettek pernyertesek. A pernyertességük ilyen aránya indokolta a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az alperes által fizetendő perköltség felemelését.

[65] A Fővárosi Ítéltábla a kereseti illeték, valamint az állam által előlegezett szakértői költség megfizetésére a Pp. 383. § (6) bekezdésének szabályának alkalmazásával a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség helyes arányában kötelezte a feleket. Az alperest az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján fennálló személyes illetékmentességére figyelemmel mentesítette a kereseti illeték megfizetésének a kötelezettsége alól, helyesbítette továbbá az elsőfokú ítéletet annyiban, hogy a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján az előlegezett szakértői költséget a feleknek nem a NAV illetékbevételei számlájára, hanem az elsőfokú bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására kell megfizetniük.

[66] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

[67] A fellebbezéseik ellenérdekű féllel szembeni eredményei alapján az alperessel szemben az I. rendű felperes 92 %-ban, a II. rendű felperessel szemben 55 %-ban lett pervesztes a másodfokú eljárásban. A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján a felperesek ilyen arányú pernyertességére figyelemmel kötelezte az alperest az I. és a II. rendű felperesek áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. A meg nem fizetett fellebbezési illetékek viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján rendelkezett, az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján fennálló személyes illetékmentességére is figyelemmel.

[68] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja a felpereseket, hogy a fellebbezési illeték fizetése a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon esedékes a 2022. évi XLV. törvénnyel módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint. Azt az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára külön felhívás bevárása nélkül kell megfizetniük, az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése].

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Lente Sándor s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csóka István s.k.

előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.

bíró